

enotnem programu v okviru splošno slovenske organizacije.

Ta program bi bil pa dokaj obširen, zakaj tu nimamo le skupnosti v šolskih in stanovskih vprašanjih, temveč nam skupne točke nudi tudi naš narodno-prosvetni program, na katerega podlagi bi se tudi lahko obenem organizovali.

Propad, ki nas loči danes v tem oziru, je žalostna slika za našo bodočnost in nam pred očuje ogromno delo, ki nas čaka v bližnji bodočnosti.

6.

Tako prehajamo končno k onemu delu, s katerim bi nas morala naša stanovska vzgoja najnatančneje seznaniti, to je s programom celokupnega naprednega slovenskega učiteljstva. Najnatančneje bi moral vsak napredni slovenski učitelj poznati program, na katerega temelju je organizovano slovensko napredno učiteljstvo.

Vsak učitelj bi moral biti svest si vsake posamezne točke tega programa, za to ne bi zadoščalo, da se te točke le splošno poudarja, temveč bi bilo potreba te točke vsestransko obravnavati in jih končno fiksirati. Program bi moral biti jasn in bi se razširjal in izpreminjal s časom in razvojem organizacije.

Natančno bi se moralo proučiti našo takotiko o stanovski politiki v narodu in izven njega. Stanovska politika je ona pastorka naše stanovske vzgoje danes, zaradi katere se nahaja danes slovensko učiteljstvo v tako misernem stanju; zato je nam potrebna v stanovski politiki jasni pojmov in smotrov.

In ta naša stanovska politika bi temeljila na našem narodno-prosvetnem delu in čim močnejše bi bilo to, tem uspešnejša bi bila naša stanovska politika po načelu: "Politika mora temeljiti na kulturi!"

Torej ni dovolj, da nas naša vzgoja seznani samo z odlomki našega prosvetno-narodnega dela, temveč nas mora natanko seznaniti z našim narodnim programom in z našimi narodno-prosvetnimi smotri.

Pravo podlago vsem tem načelom bi pa dal naš stanovski program, ki mora biti prikrojen vsem tem zahtevam in katerega uresničuje in izvršuje naša stanovska organizacija.

(Dalje.)

Kranjske vesti.

—r— **Zakon o šolskem nadzorstvu**, kakor ga je sprejel dež. zbor s klerikalnimi glasovi ni dobil najvišje sankcije. Klerikaleci torej vendar še niso vsega mogočni.

—r— **V Litiji** začno prihodnjo pomlad graditi novo šolsko poslopje.

—r— **Odklikovanje**. Tov. Janko Škrbinec, nadučitelj v Višnji Gori, je odklikovan z zlatim križcem za zasluge.

—r— **Na meščanski šoli v Postojni** se je vršil dne 5. februarja t. l. roditeljski sestanek, pri katerem je predaval ravnatelj J. Brinar o vprašanju "Katere ugodnosti za praktično življenje daje meščanska šola?" Primerjajoč učni načrt nižjih razredov srednjih šol z učnim načrtom meščanske šole, je dokazoval predavatelj, da daje meščanska šola za praktično življenje potrebno znanje, ki je povsem zaključeno in za uporabo zaokroženo. Osebito obrt in trgovski stan dobivata v meščanski šoli vse vednosti, ki se v današnjih časih zahtevajo od rokodelca in trgovca. Absolventom meščanske šole pa je odprta pot tudi v razne višje strokovne, obrtne in trgovske šole. Govornik je tudi poudarjal, kolike vzgojne vrednosti je dejstvo, ako ostanejo sinovi do 14. ali 15. leta svoje starosti v domači hiši, kjer ni tolike nevarnosti, da zaidejo na napačno pot. Ker se zadnji čas splošno opazuje, kako rapidno narašča število učencev na srednjih šolah, bi bilo pač najresnejše premišljevanje, ali bi ne kazalo gimnazij in realk razbremeniti z meščanskimi šolami, ki bi vrh tega še skrbele za naraščaj inteligentnega srednjega stanu, ki je za vsak narod največjega socialnega pomena. — Za tem aktualnim predavanjem se je navzočim roditeljem s skioptičnimi slikami razkazovalo, kako se prireajo iz raznih sirovin človeška oblačila. Posebno poučeno se bile slike o pridobivanju tkaninskih vlaken iz bombaževca, lanu, konoplje, jute, banane, kokosove palme ter o prirejanju tkanin iz volne raznih pasmin ovac, koz, velblodov in svilnega preleca. — Z razgovorom o napredku in vedenju posameznih učencev se je zaključil ta lepo uspeli roditeljski sestanek.

—r— **Iz Preserja** nam poročajo: Dne 29. januarja 1911 smo imeli tu drugi roditeljski sestanek. Otvoril ga je tov. A. Korbar s primernim pozdravom in nagovorom na zbrane žene in dekleta. Šolska soba I. razreda je bila nabito polna poslušalk. Nato je predavala tov. Dragica Medičeva o temi: "Žena gospodinja". — Lastnosti dobre žene-gospodinje so: 1. da je pridna, 2. redoljubna, 3. snažna, 4. varčna, 5. miroljubna, 6. gostoljubna in 7. rodoljubna. — Poudarjala je zlasti snago pri šol. otrocih ter izvajala, da naj matere in starejše hčere skrbje za snago v hiši in snago pri šoloobiskujočih otrocih. Vse poslušalke so z napeto pozornostjo poslušale temeljito razpravo tov. Medičeve in se ji koncem govora najresnejše zahvaljevale za podane nauke z željo, da bi kmalu zopet priredili slični sestanek. Po končanem sestanku je povabila tov. Medičeva žene in dekleta v svoje čedno urejeno stanovanje ter jim razkazala vzorce žen. roč. del.

—r— **Podpora železniškega ministrstva šulferajnskim šolam na Kranjskem**. Vest "Slov. Naroda", da je nakazalo železniško ministrstvo šulferajnski šoli v Spodnji Šiški 500 K. šulferajnski šoli na Jesenicah pa 1500 K podpore, je v vseh slovanskih krogih zbudila veliko senzacijo. Praški "Narodni Listy" poudarjajo, da je nujno potrebno, da železniški minister dr. Glombinski pojasni, ali datira podpora, nakazana šulferajnskim šolam še iz za časa ministrovanja gospoda Wrbe, ali pada še v čas, ko je bil on — dr. Glombinski — železniški minister. — Dotični odlok je datiran z dne 17. januarja t. l. in nosi številko 183/II/2, torej pada v čas ministrovanja dr. Glombinskega. "Narodni Listy" pravijo, da se gmotna sredstva železniškega ministrstva pod nobenim pogojem ne smejo uporabljati za podporo nemškim, najmanj pa šulferajnskim šolam.

Štajerske vesti.

—š— **Osebnost**. Učitelj Ivan Kramar na Vranskem je imenovan za nadučitelja in šol. voditelja istotam.

—š— **Društvo "Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks"**. Od odbora smo prejeli: Ko smo "U. T." odposlali naznanilo o 87. smrtnem slučaju (Ana Eigenbauerjeva), smo prejeli poročilo, da je v l. 1910. umrl še en član. To je Ivan Spritzei, nadučitelj pri Sv. Margareti (umrl dne 13. decembra 1910). — Letos imamo zaznamovati ta dva smrtne slučaja: Herman Richter, umrl dne 26. januarja, Matija Sturm, umrl 7. februarja. — Za 80.—90. smrti slučaj je plačati znesek po 6 kron. ki ga je vplosati naj pozneje do konca aprila 1911.

—š— **Nemška štaj. učiteljska zveza** izjavlja v zadnji številki svojega glasila, da ni niti vodstvo niti kateri član vodstva spisal onih žaljivih psovov na slovenske mladeniče. Zatrjuje, da ji je prišlo gradivo iz političke strani. Mi smo prepričani, da so kaj takega zmorni spisati le spodnještajski vsenemški renegati. Vodstvo "Zveze" je pa vsaj skrovo toliko, da ni preprečilo razpošiljanja.

—š— **Učiteljstvo za šmarnski okraj** ima svojo uradno okrajno konferenco dne 28. junija 1911 v Šmarju pri Jelšah. Na razgovoru so sledeča vprašanja: 1. Kako naj se vrše domače učiteljske konference, da ustrezajo svojemu namenu; glavni refer. Josip Dobnik. 2. Šolska knjižnica in nje praktična uporaba; glavni refer. Pavel Flerš. 3. Katere linature iz normalne zbirke šolskih zvezkov je uvesti za posamezna šolska leta; glavni refer. Josip Purkhart.

—š— **Okrajna učiteljska konferenca za celjski okraj** bo letos 24. junija. Na dnevnem redu so vprašanja: 1. Gostitev častiljnosti pri otrocih; glavni refer. E. Slane. 2. Navajanje otrok k varčnosti; glavni refer. K. Kveder. 3. Določitev zvezkov, oziroma linatur za posamezna šolska leta; glavni refer. E. Ekl. Stavil se bo tudi samostojni predlog, da naj zakonodajna oblast pri event. prenosni ljudskošolskega zakona zasliši tudi mnenje učiteljstva. Želeli je, da stavijo ta predlog tudi druge učiteljske konference.

—š— **Slovensko štajersko učiteljstvo** je naslov članka, ki ga objavlja v "Slogi" župnik F. S. Šegula. Svoja izvajanja zaključuje: 1. Državnopravno stališče učiteljstva določujejo veljavne postavbe. O tem torej nisem hotel govoriti. — Ali kot u. d. narodnega telasa se mora naše štajersko učiteljstvo smatrati kot za duhovništvom najvažnejši kulturni faktor. — 2. Zato ljudskemu učiteljstvu pristojni po vsej pravici vedno eden naših mandatov v deželni zboru. — 3. Naše učiteljstvo se navzlic svojemu vzvišenemu poklicu ne sme javno zasmehovati, prestopki ali zločini pojedincev se ne smejo pripeljati na celi stan in hudobije učiteljev drugih dežel (Ferrer itd.) se ne smejo naložiti našim, tudi — s samim namigavanjem ne! — 4. Se jim mora privoščiti toliko plače in dohodkov, da bodo mogli sami sebe in svoje rodbine dostojno preživeti. Saj tudi oni verujejo besedam Odršenikovim, ki je rekel: "Delavec je svojega plačila vredni" (Evangel. Lukež. 10, 7.)

—š— **Deželni zdravstveni svet**. Za predsednika c. kr. zdravstvenega sveta je izvoljen za poslovno dobo 1911—1913 vsenemški prof. dr. Julij Kratter, podpredsednikom pa predsednik štajerske zdravniške zbornice dr. Albin Schlömacher.

—š— **Največji trg na Štajerskem** je Mürzschlag, ki ima po zadnjem ljudskem štetju 6184 prebivalcev.

Goriške vesti.

—g— **Z Goriškega** nam pišejo: Nekateri so razširili vest, da se je vršil v Zgornji Brancici prepir in celo pretep ter da je bil pri tem ranjen neki učitelj. — V resnici ni bilo ne prepira, tem manj pretepa. — Dotičnemu

učitelju je izpodrsnilo na olupku jabolka, ko je hotel vstati in je zadel po nesreči ob rob bližnje mize ter se je pri tem nekoliko poškodoval. Navzoči so bili Tržačani, in sicer nekaj uradnikov ter trije učitelji, ki so se zabavali v popolnem prijateljskem soglasju.

—g— **V nemškem jeziku** pisana izpričevala so dobili učenci slovenske in laške paralelke (I. razred) goriške gimnazije. Čudno pač! Pričakujemo, da dobijo prihodnji izpričevala v materinem jeziku. Za vsak košček pravice se moramo posebe Slovenci boriti.

—g— **"Novi Čas"** mora dobro poznati člane kat. izobraževalnih društev. V svoji peti številki z dne 3. februarja t. l. piše pod naslovom "Skioptična predavanja": "Iz prakse se ta-le nauk. Skioptične slike se delajo v temni sobi. Dobro pazite, da ima ženski spol svojo stran, moški svojo. Nekje so se dogodile neljubne stvari." Lepo izpričevalo je dalo glasilo Slovenske krščanske socialne zveze članom izobraževalnih, orlovskih, Marijinih društev. Jih že mora dobro poznati!

—g— **Glasbeno-zabavni večer slovenskih učiteljskihnikov v Gorici**. Odkar so v Gorici, se gibljejo slovenski učiteljskišniki, da jih je veselje videti. V "Trgovskem domu" so priredili glasbeno-zabavni večer, ki je uspel v vsakem oziru jako dobro. Na vzporedu je bilo 6. točk, med njimi Auber: Fra Diavolo, ouvertura za orkester, Aljažev moški zbor "Na dan" z baritonskim solom, Schubertovi "Moments Musicaux", Ipavčev moški zbor "Na Presernovem domu" in druge, kar so izvedli učiteljskišniki precizno ob splošnem odobravanju mnogoštevilnega navzočega občinstva. Po vzporedu je bila prosta zabava in ples. Vse se je izvršilo v najlepšem redu. Ves čisti dobiček dobi potrebna "Dijaška kuhinja". Prireditelj je bila res lepa. Vsa čast učiteljski mladini!

—g— **Grof Attems pride v Trst**? O dvornem svetniku grofu Attems, voditelju okrajnega glavarstva v Gorici, govore, da bo imenovan za namestnišvenega podpredsednika v Trstu. Njegov naslednik bi bil sedanji okrajni glavar, namestnišveni svetnik Rebec.

Istrske vesti.

—i— **Otvoritev Družbine šole v Miljskem hribu**. Od Sv. Barbare pišejo: Bil je res slavnosten dan — pravi praznik! Bil je krasen zimski dan predminole nedelje. Že ob 6. uri zjutraj so strelji iz topičev naznanjali nam in sosedom iz bližnje vasi, da se pripravljva važen dogodek, kakršnega še nismo doživeli v Miljskem hribu. Otvorili smo prvo slovensko šolo po zaslugi narodne požrtvovalnosti. Ob 8. uri in pol zjutraj so se zbrali vaščani v bližini šolskega poslopja in postavili visok drog v narodnih barvah, ki naj stoji v spomin na blagoslovljenje slovenske šole. Na drugo so razvesili trobojnico ob streljanju iz topičev. — Došlo je tudi mnogo naših sosedov. Prišla sta deželna poslanca Pangere in Valentič in z njima učitelj iz Sp. Skofije, tov. Bertok. Ob 10. uri se je zbrala šolska mladina pod vodstvom učitelja Kerkoča, ki je z godbo na čelu odšla v cerkev. Po maši smo šli v izprevedu do šolskega poslopja, kjer je g. Martelane izvršil blagoslovljenje. Ob tem činu so stari in mladi rosile oči od preserene radosti. Po blagoslovljenju je deželni poslanec Valentič izustil krasen govor, v katerem je označal pomen današnjega slavlja. Po govoru je zasvirala godba, ob katere zvokih smo se podali v gostilno Koroščevo, kjer se je slavnost nadaljevala. Popoldne sta stopila na oder posl. Pangere in Valentič, kjer sta proslavljala delovanje družbe Cirila in Metoda in vzpodbujala k ustanovitvi podružnice. Vpisalo se je takoj 64 članov. Slavili smo ta dan z željo, da bi ustanovljena šola dobila skoro vrstnico v našem Hribu, da tudi tu zasije luč narodne omike in zavednosti — luč, ki naj nas dovede do boljše narodne bodočnosti! Cesar nismo uživali mi, naj uživajo naši nasledniki, da se tem laglje otresejo tujinskega jarma, v katerem smo trpeli mi do danes.

Tržaške vesti.

—t— **Slovenski občevalni jezik v Trstu je prijavilo nad sedemdesettisoč oseb**. Seveda so na tržaškem magistratu zaradi tega vsi iz sebe. Magistratovi organi hodijo sedaj okolo Slovencev, rekoč, da nimajo njihovih popisovalnih pol, da morajo torej napraviti pole, ki jih naj podpišejo. Tako bi radi ujeli kolikor le mogoče Slovencev, ki bi jim napisali v pole seveda laški občevalni jezik. Gotovo pa je, da izkažejo mnogo tisoč manj Slovencev v Trstu kot jih je v resnici, če ostane v veljavi od magistratovih organov izvedena "revizija" ter če ne poseže vmes vlada, da pomaga pravici in resnici do veljave.

—t— **Tržaški Srbi** si otvorijo svoj srbski otroški vrtec.

—t— **Slovenski pouk na državnih šolah na Lipskem trgu**. V "Edinosti" čitamo, da je s 1. januarjem prevzel ta pouk za to imenovani redni učitelj. A še danes se niso vsi otroci, obiskujoči te zavode, priglasi k temu pouku. Nekateri pa še nadaljujejo z

obiskovanjem italijanskega pouka. Sicer je dano roditeljem na svobodo, da se odločijo za ta ali oni deželni jezik. Ker se pa ni še nikdar pripetilo, da bi se bil otrok italijanskih staršev prijavil k obisku slovenskega pouka, zakaj pa mora ravno slovenski otrok delati to izjemo? Pa vendar bi našim staršem svetlovali, naj bi se njihovi otroci izpopolnili v materinem jeziku in naj bi se ne zadovoljevali, češ, saj govorimo slovenski doma! To je vse hvale in časti vredno, a istotako potrebno je, da se otrok že v spodnjih razredih utrdi v slovniških pravilih, se nauči govoriti v pravilnem jeziku ter se tako ugotovi v materinščini. To je tem laglje, ker Slovincu ni težko priučiti se tudi drugemu deželnemu jeziku, ki si ga otroci že po občevanju z drugimi prisvajajo toliko, kolikor je potrebno za posredovanje, in se potem, ko so odrasli, še izpopolnijo v njem. Če pa slovenski jezik zanemarjajo v prvi mladosti in se ne vpisujejo v spodnji oddelek, jih potem ni možno sprejemati v višjih razredih, ker se ta pouk deli po posameznih razredih in ne po oddelkih. Tedaj mora deček (deklica) imeti izobrazbe, primerne razredu, ki ga obiskuje — če ne, zaostaja. In ta otrok je čisto v oviro vsemu pouku, pa tudi on sam izgublja veselje, ker ne more napredovati enako drugim in tekmovali z njimi. Kaj je posledica temu? Da tak otrok, ko zapušča šolo, ne zna prav ne enega ne drugega jezika, kar mu je potem v praktičnem življenju neizmerno v škodo. — Zategadelj še enkrat opozarjamo slovenske starše in njihove otroke — če so jih tudi vpisali kakor nemške — naj jih vpišejo k slovenskemu pouku! Sami se morate pobrigati, ker sedaj ni več razrednih učiteljev slovenskih, kakor so bili nekaj, ki so slovenske otroke opozarjali na ta pouk. Če se starši ne bodo sami brigali za slovenski pouk, se gotovo tudi učitelj — tujec ne bo ogreval zanj. Otroci pa tudi ne, ker tem je navadno ljubše, ako jim ni treba k pouku. Ko torej vidimo nenaklonjenost in nerazpoloženje za ta pouk, se morate starši pobrigati, da ne bo vaša deca nečastna izjema spričo otrok italijanske narodnosti, ki vsi obiskujejo pouk v materinem jeziku in z njimi tudi veliko Nemcev, sposobnih za ta pouk. Iz tega razvidite, da je pouk v slovenščini našim otrokom potreben in da jim bo pozneje veliko koristil. Pride gotovo čas, ko vam bodo otroci hvaležni, če ste jih vzgojili njim v prid in domovini na korist.

—t— **Slovenska trgovska šola v Trstu**, ki so jo otvorili brez hrupa in posebnih slovesnosti oktobra minulega leta, je ravnokar zaključila svoj prvi tečaj z dobrim uspehom. Zavod je osnovan na podlagi nižjih ali dvorazrednih trgovskih šol. Sicer so razmere v prvem obmorskem tržišču take, da bi bilo za narodno gospodarstvo ter trgovstvo Slovencev in sploh Jugoslovancev velike važnosti, če bi imeli v Trstu višjo trgovsko šolo ali akademijo; vendar moramo zidati s sredstvi, ki so nam na razpolago, zato pa sigurno in stalnim ozirom na omenjeni višji smoter. Da se je imenovani zavod sploh mogel ustanoviti, gre zasluga Tržaški posojilnici in hranilnici, Trgovsko-obrtni zadrugi v Trstu in pa Jadranski banki. Šola ima letos pripravljani tečaj in prvi letnik; za prihodnje leto pa se izpopolni z drugim letnikom in otvori večerne tečaje za trgovske in obrtne vajence ter ob potrebi primerne tečaje za že praktično delujoče trgovce. Ker je zavod tako osnovan, da odgovarja trgovskim in obrtnim potrebam tržaškim in s tem jugoslovanskim sploh, zlasti kar se tiče učenja jezikov, in nudijo pristanišče ter velika trgovska in obrtniška podjetja gojencem priliko, da si pridobi poleg teorije tudi praktično znanje o najrazličnejših strokah, ni dvoma, da je mlademu zavodu zasigurana najlepša bodočnost. Saj so ravno tu dani najugodnejši pogoji slovenskemu, jugoslovanskemu trgovskemu naraščanju, da si izpopolni in razširi znanje, ki si ga je že nabral na drugih šolah.

Koroške vesti.

—o— **Imenovanja učiteljev**. V svoji seji dne 27. januarja je imenoval deželni šolski svet za učitelja v Irše Franca Schwarzlerja, premeščeni pa so bili učitelji Franc Klingar iz Brda v Brnco, Ivan Huss iz Pastrice v Sv. Marjeto v Rožni dolini in Ivan Matsehiling iz Karnburga v Brdo.

—o— **Za katče glave**. Koroški deželni odbor bo plačal letos za vsako glavo strupene kače 1 K nagrade. Glave je treba poslati še sveže na občinski urad, ki jih pošlje potem deželnemu odboru v Celovec. Nagrade se izplačajo potem v mesecu decembru.

—o— **Deželna kmetijska šola**. Na posestvu grofa Kristalnika v Srednjih Trušnjah v občini Vajenberg bodo napravili, kakor govorijo, deželno kmetijsko šolo za Spodnje Koroško, ki bi se morala začeti že v jeseni. Vse priprave za ureditev bodo stale okroglo sto in trideset tisoč kron.

Naznanilo.

Poverjenikom in članom "Slovenske šolske Matice" naznanjamo, da dobi vsak društvenik za l. 1910. četrto knjig, in sicer: I. Letopis, X. zv. 2. L. Lavtar: Posebno ukoslovje računanja v ljudski šoli. 3. Vales Alfonz: Ke-

mični polzkuši s preprostimi sredstvi.
4. Dr. Lj. Pivko: Zgodovina Slovencev, 2. snopič. (Glej Letopis, str. 237! Knjige, ki so navedene v „naznanilo“ na zadnji strani Letopisa, je tiskarski skrat zamenjal; te niso prave in število knjig je napačno.)

Splošni vestnik.

Cirkovec na Dr. p. Okrajni šolski svet v Ptuj je izrekel načelniku tukajšnjega kraj. šol. sveta g. Jakobu Boklanu priznanje in pohvalo za njegovo šoli prijazno delovanje in za njegove posebne zasluge povodom razširjave tukajšnje šole v 6. razrednico in okusne prenovitve cellega šolskega posloplja.

Slavje priredi akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu povodom svoje petinidesetletnice dne 19. februarja 1911 v Ljubljani.

Za drugo češko vseučilišče. Dne 12. t. m. so se vršile v Brnu in drugih mestih Moravskega velike manifestacije za ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu.

Čehi na Gorenjem Avstrijskem. Na včerajšnjem običnem zboru nemškega „Volksbunda“ v Lincu je deželni poslanec Langoth govoril o narodnostnih razmerah na Gorenjem Avstrijskem. Rekel je, da so v zadnjih letih nakupili Čehi nad sto kmetij za skupno vsoto 2 milijonov kron. V Lincu je hotela družba Komenskega ustanoviti češko šolo, kar da so pa Nemci preprečili.

Dunajski učitelji proti dr. Kramarju. Dunajski učitelji so imeli shod, na katerem so protestirali proti napadom od strani dr. Kramarja, ki je v državnem zboru rekel, da so dunajski učitelji kakor revizorji pri ljudskem štetju vršili nasilja napram Čehom. Sklenili so na shodu sledečo resolucijo: „Zbrani dunajski učitelji odklanjajo z ogorčenjem žaljenja, ki jih je izrekel dr. Kramar v državnem zboru na račun učiteljstva. Shod izjavlja, da stojita previsoko stanovska čast in zavest izpolnjene dolžnosti, da bi mogli biti ponizani po ravno tako neopravičenih, kakor zlobnih izjavah češkega ljudskega zastopnika. Dunaj je nemško mesto in najsvetjeha dolžnost dunajskega učitelja je, da je nemški in da vzgaja dunajsko mladino v nemško-narodnem smislu.“

Občni zbor „Slovenskega osrednjega čebelarkega društva“ za Kranjsko, Stajersko, Koroško in Primorsko je bil na Svecnici v „Mestnem Domu“. Vkljub hudemu mrazu je prišlo na občni zbor nad 60 članov iz raznih krajev. Iz poročila tajnikovega je razvidno, da je društvo štelo 718 rednih in 2 častna člana. Odbor je imel 12 s-j. Predavan je odbor priredil 25, poleg tega pa še dvadnevni tečaj za začetnike v Ilirski Bistrici in enodnevni tečaj v Kamniku. Podružnice je na Kranjskem 18, na Koroškem 2 in na Primorskem 1. Opazovalnih postaj je bilo 8. Društvo je podpiralo podružnice ter razdelilo 98 eksportnih panjev med svoje člane. Po posredovanju odbora dobi društvo 28 stotov brezdatenega sladkorja za čebelno pitauje. Iz blagajniškega poročila posnamemo, da je društvo imelo 5805 K 83 v dohodkov in 5557 K 78 v stroških. V poštni hranilnici pa je bilo 1787 K 48 v dohodkov in 1608 K 29 v stroških. Skupno imetje znaša 1732 K 56 v. — Prvoseđnikom je bil zopet izvoljen tov. Fran Ortnagoj; podpredsednikom Anton Znidaršič; odbornikom pa: Anton Verbič, tov. Petrič Ivan, tov. Likozar Anton, Sallath Nikolaj, Zirkelbach Hinko. Odbornikom namestnika Strgar Ivan in Markl Anton. Revizorjem pa sta bila izvoljena I. N. Babnik in tov. Avgust Korbar. Po volitvi odbora je predaval urednik „Slov. Čebelarja“ tov. Fran Rojina o kakovosti in razpošiljanju matice tov. Toman o reklamah za kranjsko čebelo v Ameriki, profesor Verbič o sladkorju. Občni zbor sklene, da se priredi enodnevni čebelarški tečaj letos v Bitovjah pri Bohinjski Bistrici. Na predlog g. Strgarja so bili sprejeti trije predlogi: 1. Prosi se železniško ministvo za znižanje osebnih vožnjih cen pri preplavljanju čebel v pašo, in ako je v vlakcu čez 50 panjev, tudi za pomočnika. 2. Orednje društvo razdeli brezplačno vsaki podružnici po 1 originalni kranjski panj za vzorec, po katerem bi se ravnavali čebelarji pri izdelovanju panjev ter pri prodaji in nakupu čebel. 3. Društvo naj prekrbi etikete za med, ki naj bi nosile društveno ime. Občni zbor sklene, da se denuarno podpora „Slovenskemu spoduještajrskemu čebelarstvu“ društvo“ za prireditve razstave leta 1912., ko praznuje dvestoletnico svojega obstanka. — Ob 12. uri zaključil predsednik občni zbor. Kakor je videti, opravljajo v tem društvu zopet učitelji glavno delo.

Slovenske stolice na češkem vseučilišču v Pragi. Pri rektorju češkega vseučilišča je bila deputacija slovenskih visokošolcev, da sliši njegovo mnenje glede eventualne ustanovitve slovenskih stolic na češkem vseučilišču. Rekel je, da je on naklonjen taki ustanovitvi, senat pa se bo bavil s tem vprašanjem v kratkem, in na to jim naznani sklepe.

Število Čehov v Budimpešti. V ogrski prestolnici živi okoli 100.000 Čehov, ki imajo štiri društva. Čehi so si šle v zadnjih letih začeli snovati društva, in po teh društvih so prišli v stik z drugimi Slovani, tako v prvi vrsti s Slovaki, ki so jim najbližji. Slovaki imajo tudi več društev v Budimpešti.

Pametni nakup blaga iz tkanin. Ni vsakomu znano, da se modno blago volnenega, posebno plesnega blaga, modnega barhenta in flanel za krila, zifira za srajce, damast, brisače, robei, platnenih in bombaževih najbolj dobi pri nas. Posebno imamo krasno izbiro za neveste. Kadar potrebujete kaj takega, obrnite se naravnost na izvozni dom V. J. Havliček in brat, kopališče Podčrbrady (Kr. Češka), ki vam pri sklicevanju na naš list pošlje franko in gratis zbirko vzorcev za plesne in zimске toalete. Opozorjamo, da je ta trdka solidno češko podjetje in jo najtopleje priporočamo.

(2)

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Iz slovanskih pokrajin.

O Analfabetški tečaj v Ječi. Predsednik okrožnega sodišča v Mostaru je dosegel, da v tamošnji Ječi prirejajo za kaznjence analfabetške tečaje. V prvem tečaju se je 12 kaznjencev naučilo brati in pisati. Za tiste, ki so ne nekoliko pisumeni, prirejajo posebne tečaje. Poučujejo prostovoljno učitelji in učiteljice.

O Hrvaški umetniki in mednarodna umetniška razstava v Rimu. Oddelni predstavnik za uk in bogočastje dr. Milan Amruš je lansko leto v hrvaškem saboru obljubil, da bo Hrvaška dobila na mednarodni umetniški razstavi v Rimu svoj poseben paviljon. Ta obljuba pa je bila zgolj obljuba, zakaj Hrvaška ne dobi na razstavi svojega paviljona, da ogrska vlada je celo odbila zahtevo, da bi se hrvaški umetnikom odkazala v madžarskem paviljonu posebna soba za razstavo njihovih umotvorov. Z ozirom na to je del hrvaških umetnikov sklenil, da se mednarodne razstave v Rimu sploh ne udeležijo, ostali hrvaški umetniki na čelu jim kipar Mekstović pa so se odločili, da bodo razstavili svoje umotvore v paviljonu kraljevine Srbije.

O Mestno knjižnico in čitalnico je otvorila mestna občina Karlovec. Uporaba je za vse sloje popolnoma prosta in brezplačna. Svoj čas je bil Karlovec polg Zagreba glavno torišče hrvaških književnosti, kjer so tiskali mnogo knjig in spisov. Občina bo v svoji knjižnici izkušala zbrati zlasti te in jih ohraniti kulturni zgodovini Hrvaške.

O Bosansko-hercegovaška mesta štejejo brez vojaštva: Sarajevo 51949 duš, in sicer 18.462 mohamedancev, 17.994 katolikov, 8355 pravoslavnikov, 6436 Židov in 703 drugih veroizpovedanj. Hiš je 6874. — Mostar 16.369, Banialuka 14.800, Tuzla 12.368, Travnik 6681 in Bihać 6209 civilnih oseb.

Razgled po šolskem svetu.

— Mednarodna zveza dijakov. V Beogradu se mudi Angleškinja g. Rut Roose, tajnica krščanske federacije vseučiliških dijakov, in dela na to, da bi tudi srbski dijaki stopili v to mednarodno zvezo, ki ni politična. V to zvezo so stopili do sedaj dijaki iz Amerike, Kanade, Avstralije, Belgije, Holandije, Švicarske, Kitajske, Koreje, Francoske, Italije, Nemčije, Indije, Čilona, Japonske, Skandinavije in Afrike. Srbija je 36. dežela, v katero je prišla gosposica na svojem agitacijskem potu.

Visoka šola na Kavkazu. Ze dlje časa govore v ruskih merodajnih krogih in v ruskih časopisih o potrebi ustanovitve visoke šole na Kavkazu. Ta velika dežela z 9 mil. prebivalstva in obnem bogata z neizčrpnim mineralnim bogastvom, bi potrebovala za svoj normalni kulturni razvoj pred vsem visoke šole, kake ni bilo dosedaj na Kavkazu. Brez uspeha so pozivljali rusko vlado, da tozadevno kaj stori, vlada se je pa vedno izgovarjala, da ni denarja. Zato so se že leta 1906 vršili javni ljudski shodi za ustanovitev vseučilišča na Kavkazu. Omenjeni shodi so dosegli vsaj to, da se danes že resno pripravljajo na ustanovitev vseučilišča v Tiflisu. To vseučilišče bo imelo začasno samo juridično, filozofično in matematično fakulteto. Izvršitev vsega načrta je prevzel mestni svet v Tiflisu.

— Italijanska fakulteta. Na svojem shodu so laški študente na Dunaju sprejeli resolucijo: „Italijanski študentje stoje še vedno na stališču, da je le ustanovitev cele univerze v Trstu popolna rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja. Zato bomo neutrudljivo nadaljevali svoj boj, dokler ne dosežemo svojega smotra. Provizorična ustanovitev italijanske fakultete na Dunaju je samo restitucija one posesti, ki jo imamo v Imostu.“ Italijanski študentje opozarjajo, da je parlamentna večina že bila za Trst in da morajo poslanci pri drugem in tretjem čitanju stati na tem, da dosežejo, še preden bo sprejem, univerzo v Trstu.

— Nemška akademija umetnosti v Rimu. Iz Berlina poročajo, da je tajni svetnik Arnold poklonil berlinski akademiji pol milijona mark za nakup velikega zemljišča v Rimu, kjer zgradijo nemško akademijo umetnosti.

— Srbske šole na Turškem. Mladoturške oblasti so zaprle vse srbske šole v Stari Srbiji in Macedoniji. Turška vlada namreč zahteva, da morajo vsi učitelji in profesorji dati potrditi svoje diplome pri posameznih državnih oblastih, kjer se šole nahajajo in je na ta način poteptala vse privilegije srbskega naroda. Tamkajšnje srbske šole so namreč popolnoma avtonomne in izključno pod nadzorstvom metropolitov, ki so glede narodnih zahtev popolnoma solidarni. Ker okrajne turške oblasti še vedno nečesto odnehajo od svojih zahtev, sta dva srbska poslanca v parlamentu vložila na vlado in carigrasko patriarhijo peticijo, v kateri so navedene vse krivice zaradi zapiranja šol in zahteva, naj se šole čimprej odpro. Naučni minister je odgovoril, da bo ukrenil vse potrebno, da se bo ugodilo opravičenim srbskim zahtevam.

— 250-letnica levovskega vseučilišča. Dne 20. t. m. je minulo 250 let, odkar je dne 20. januarja 1661 poljski kralj Jan Kazimir izdal diploma, s katero je ustanovil levovsko vseučilišče.

Raznoterosti.

× Učenjak se je obesil. V Weimarju na Nemskem se je obesil 66 letni tajni svetnik prof. Supbau, vodja Goethe-Schillerjevega arhiva in znan literarni historik. Vzrok samomora je iskati v njegovih bolnih živcih.

× Baron Albert Rotšild umrl. V soboto je umrl na Dunaju baron Albert Rotšild. Zadel ga je kap. Baron Albert Rotšild je bil načelnik dunajske hiše Rotšildov. Rojen je bil leta 1844 v Frankobrodu na Meni. Poročen je bil s svojo sestro Betino, hčerko pariškega Rotšilda, ki je umrla leta 1892. Imel je pet sinov in dve hčeri. — En sin je padel s konja, pri tem zblaznel in umrl. Drugi sin se je minulo leto ustrelil zaradi nesrečne ljubezni. Sicer je storil veliko za dobrodelnost. V spomin svoje žene je ustanovil bolnišnico za nerazume.

— Za gradnjo avstrijskih dreadnaughtov je dal na razpolago potreben denar, da so mogli začeti z gradnjo, še preden so dovolile delegacije potrebne kredite. — Zapuščinski davek in pristojbine od imetja pok. barona Rotšilda bodo znašale okoli 28 $\frac{1}{2}$ milijona kron. Imetje pokojnika cenijo na 600 do 700 milijonov kron. V dobrodelne namene je zapustil 20 milijonov kron.

× Živalski park na Brlonskih otokih. Kakor poroča dunajski list, namerava znani posestnik zoologičnega vrta v Stellingenu pri Hamburgu, Karel Hagenbeck, prirediti živalski park v velikih dimenzijah. Dela pričnejo baje že meseca maja t. l.

Ali ste že pridobili našemu listu novega naročnika?

Listnica uredništva.

A. L. v K.: Danes ni bilo mogoče. Torej prihodnjič — potem pa „navajalne vojne“ konec!

Izjava uredništva.

Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ izjavlja, da je prišel članek tov. M. Kosca, nadučitelja v Dragatušu, priobčen v 41. šte. „Učiteljskega Tovariša“ leta 1910, proti njegovi volji v javnost. Bil je naslovljen, oziroma namenjen v svrhu pridobitve informacij obrambnemu odseku. Iz te naše izjave je razvidno, da ni imel pisec namena žaliti šolske oblasti.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 255 Kranjsko. 1-1

Na dvorazredni ljudski šoli v Strekljcevu se razpisuje nadučiteljsko mesto, na enorazrednicah v Petrovi vasi in Čepļah se razpisujeta učiteljski in voditeljski mesti v stalno, oziroma začasno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 28. februarja 1911.

C. kr. okrajni šolski svet v Ormožlju, dne 30. januarja 1911.

Naznanilo.

Slavno učiteljstvo.

Naznanjam, da sem izstopil iz učiteljskega stanu ter prevzel mesto višjega nadzornika „Prve češke“, splošne delniške družbe za zavarovanje na življenje v Pragi, in sicer bo moj delokrog Stajersko, Koroško, Kranjsko in Goriško s sedežem v Ljubljani. Odločil sem se za ta velevažni korak iz sledečih razlogov:

1. Kot višji nadzornik „Prve češke“ sem gmotno mnogo na boljšem, kakor pa sem bil in bi bil pri učiteljskem stanu.

2. Imam kot višji nadzornik „Prve češke“ lepo poprišče: organizirati mi je v zgoraj omenjenih dežlah krajevna zastopstva „Prve češke“ in jih navajati k uspešnemu delovanju. Imel bom pa tudi pri raznih dru-

tvih i dr. predavanj ter tako na eni strani širil in poglobljal smisel za življenjsko zavarovanje, na drugi strani pa tudi sodeloval, da se povspne naš narod na višjo stopnjo izobrazbe.

3. Ker bom prost, neodvisen in danes tukaj, jutri lahko tam, bom odslej lahko še bolj odločno in uspešno branil pravice naroda in zastopal koristi šole in učiteljstva. Kakor dosedaj tako mi bo tudi odslej najvišje načelo: proevit šolstva in napredek prosvete naroda.

4. Je življenjsko zavarovanje velevažna narodno-gospodarska panoga, ki je pri Slovenceh, žal, še pre malo uvaževana. Baš za to so Francozi, Angleži, pa tudi Čehi i. dr. tako napredovali in tako gospodarski močni, ker je pri njih smisel za življenjsko zavarovanje že v masi naroda večji, kakor pa pri nas šele med razumnostvom. Pri njih ne pride rodbina v stiske, če ji kruta smrt prerzoda iztrga roditelja, pri nas pride z nesrečo revščina in beda. Pri nas ljudje delajo od zore do mraka in ko se upehajo, nimajo na stare dni kotička, kam bi položili trudno svojo glavo ter so v nadlego mladini in dogajajo se čisto neljube scene. Pri drugih narodih pa dobe na starost ljudje izplačane od zavarovalnice znatne glavnoce, s katerimi zagotovijo sebi prijeten počitek na stare dni, svojim otrokom pa s primernimi dotami pripomorejo, da se lotijo podjetij, ki jim pripomorejo do blaginje. Pri nas pa, ker smo revni, se šopiri oholi tujec in so malone vsa boljša dobičkonosna podjetja v tujih rokah.

Franklin je dejal, da je dobrotnik svojega naroda vsak, ki ga navaja k štedljivosti, ker štedljivost je edina potk blaginji. — In ker je življenjsko zavarovanje najboljši in najsigurnejši način štedenja, je vzbujanje smisla za življenjsko zavarovanje velevažen čin narodnega gospodarstva.

5. Ponujajo se nam sicer od vseh strani življenjske zavarovalnice, a čemu bi podpirali tuji kapital?! — Prva češka je skoz in skoz slovanski zavod, kar je potrdil celo češki narodni svet v Pragi, ki je v takih zadevah gotovo kompetenten. Podpirajmo torej ta slovanski zavod ter mu dajamo prednost pred vsemi drugimi tujimi. Svoji k svojimi.

6. „Prva češka“ podpira z znatnimi prispevki slovenske narodne institucije, C. M. D. i. dr. in bo, oziroma že podpira tudi učiteljsko organizacijo (Učiteljsko gospodarsko združenje v Celju in Učiteljski konvikt v Ljubljani). S prvo ima posebno pogodbo, s slednjim jo ravnokar sklepa.

7. Moja naloga, kot višji nadzornik „Prve češke“ je organizirati krajevna zastopstva v zgoraj omenjenih dežlah in vabim s tem slavno učiteljstvo k sodelovanju. Delovanje za „Prvo češko“ ni nič nečastnega, temveč je kakor sem že zgoraj omenil, velevažen čin narodnega gospodarstva in sodelovanje učiteljstva pri tej nalogi je delo za napredek naroda, ker mu pomaga ustvarjati trdno gmotno podlago za bodočnost. In le trdna gmotna podlaga je jamstvo za krepak razvoj naroda, sploh za boljše bodočnost naroda.

Imamo že lepo število odličnih učiteljev in tudi nekoliko agilnih učiteljic že, ki so zastopniki „Prve češke“. Zakaj bi jih drugi ne posnemali?

S sodelovanjem za „Prvo češko“ pa učiteljica oziroma učitelj ne koristi samo narodu, temveč ustvarja sebi lep vir postranskih dohodkov, ker daje „Prva češka“ lepe provizije svojim zastopnikom. In razentega bo „Prva češka“ v razmerju, kakor bo učiteljstvo delovalo za njo, podpirala ona učiteljstvo in njegovo organizacijo s prispevki, štipendijami in podporami.

Naj še omenim, da si je že češko-moravsko učiteljstvo s pomočjo „Prve češke“ celo ustvarilo na otoku Babu zdravilišče. Zakaj bi si slovensko učiteljstvo ne ustvarilo kaj takega ali sličnega?.

8. Naj nihče ne misli, pri nas v našem kotu ali gnezdu pač ni mogoče pridobiti koga, da bi se življenjsko zavaroval. Moja naloga je pomagati in sodelovati krajevnim zastopnikom. Imel bom predavanja pri društvenih roditeljskih i dr. sestankih in tudi drugače bom šel krajevnim zastopnikom v vsake oziru na roko. — Delovati, da se vzbudi misel za življenjsko